

Material för ett klarläggande av den kalendariska traditionen i Skara saknas emellertid icke. Materialet är följande.

1. Ett kalendarium (S_1) bland pergamentsfragmenten i KA, omfattande månaderna januari, februari, juli, augusti, september och oktober. Handstilen ger vid handen, att det upplagts i slutet av 1200-talet¹. Senare har ett och annat helgonnamn, liturgiska notiser, döds- och annalanteckningar tillagts. Kalendariet har, såsom Collijn uttalat, tillhört domkyrkan i Skara. Förhållandet framgår redan av de däri införda anteckningarna². I övrigt står kalendariets festräcka i överensstämmelse med vad som från annat håll är känt om festräckan i Skara, sådan denna möter i dateringar och i Brynolf Algotssons stadga av 1281, även som med den antydning, som den till Västgötalagen fogade konungalängden ger om ett i Västergötland dyrkat helgon³.

2. Ett kalendarium (S_2) i KB:s fragmentsamling, med månaderna september och oktober, skrivet omkring 1400-talets mitt. Detta, på vidfäst lapp bestämt som Skarakalendarium, visar alla detta stifts i nr 3 framträdande egendomligheter.

3. Kalendariet i BS⁴.

Vad här sagts visar, att det äldsta kalendariet för Skara är att finna i S_1 . Frågan är, varifrån detta kalendarium stammar.

Missionen i Skara leddes efter mitten av 1000-talet från Skåne. Biskop Egino tog då vård om församlingarna i Västergötland och utbredde kristendomen där⁵. Vid början av 1100-talet upprättades ärkebiskopsdömet Lund. Detta omfattade före 1164 även de svenska biskopsstiften. Efter detta datum var den lundensiske ärkebiskopen den svenska kyrkans primas. Det ligger under dessa förhållanden nära att förmoda, att det äldsta kalendariet i Skara härstammar från Lund. En undersökning visar, hur härmed förhåller sig.

Källorna för kalendarieväsendet i Lund under 1100-talet

Canon missae i Skara (BS), utan romersk tradition. Så långt kollekthöna bevarats i den ofullständiga handskriften, visa de, även om man tager i betraktande, att de nordiska helgonen skulle kunna tänkas samlade i slutet, icke samma följd som den skarensiska längden fordrar. Bönerna representera ej ren romersk tradition (Blasius), men strida icke mot äldre uppsaliensisk tradition.

¹ Av Collijn, sid. 52, hänfört till saec. XIV in.

² Jfr. Collijn sid. 52, 53, samt nedan.

³ Jfr. nedan sid. 287, not 2.

⁴ Tryckt hos Grotefend, II: 1, sid. 235 ff.

⁵ Adam av Bremen, Gesta Hammaburgensis ecclesiae pontificum, ed. B. Schmeidler 1923, sid. 198, 236 f.